SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY / УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CII. No. 64. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 5, 1995. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 5-го КВІТНЯ 1995 р. Ч. 64. РІК CII.

КРИМ ПІДЛЯГАТИМЕ УРЯДОВІ УКРАЇНИ

Київ. — В суботу, 1-го квітня, Президент України Леонід Кучма підписав указ, згідно з яким уряд Криму переходить під повну контролю українського Уряду. Відтепер прем'єр-міністра Криму буде затверджувати Президент України, після відповідної пропозиції голови Верховної Ради Автономної Республіки Крим.

До цього радикального кроку український державний провід змушений був вдатися через відверту антиукраїнську, промосковську політику Верховної Ради Криму і його президента Юрія Мєшкова. Як відомо, тиждень тому Президент України спеціяльним указом скасував конституцію, цілий ряд прийнятих кримським парляментом законів, а також пост президента Криму.

Як і слід було очікувати, останній указ Президента Л. Кучми викликав нарікання з боку деяких політичних партій Криму та кримських законодавців. Наприклад, Російська партія Криму вимагає скасування мораторію на проведення загальнокримського референдуму і закликає провести негайний референдум щодо майбутнього статусу Криму. При цьому лідер Російської партії Сєрґєй Шувайніков розраховує тільки на аритметичну більшість росіян у Криму, забуваючи, що тут вони є тільки національною меншиною, в той час, як українці і кримські татари є корінними мешканцями української держави.

Колишній президент автономної республіки Крим Ю. Мєшков все ще відмовляється виконувати укази українського Президента. Проти останнього указу Л. Кучми виступив і голова Верховної Ради Криму Сергій Цеков. Він у своїй заяві стверджує, що „Президент України фактично скасував державну самостійність Криму“.

КРИМСЬКА ДЕПУТАТСЬКА ФРАКЦІЯ „РОСІЯ" ОПРИЛЮДНИЛА ЗАЯВУ

Симферопіль(УНІАР).— Тут у п'ятницю, 31-го березня,кримська парляментарна фракція "Росія" звернулася до громадян півострова із закликом керуватися не законами України, а Конституцією Криму , з 6-го травня 1992 року .

Така була реакція депутатів кримського парляменту на указ Президента України Леоніда Кучми, згідно з яким установлено, що прем"єр-міністра уряду Автономної Республіки Крим призначає Президент України за поданням голови Верховної Ради автономії . Інших членів кримського уряду призначає Кабінет Міністрів України за поданням прем"єр-міністра Криму. Голови районних, районних у містах, міських, селищних і сільських рад автономії та її виконавчі комітети підзвітні та підконтрольні урядові Автономної Республіки Крим, а через нього Кабінетові Міністрів та Президентові України.

Кримські депутати з фракції "Росія" у зверненні до народу пишуть, що "влада України зробила ще один крок для знищення кримської державности". Як пишуть автори заяви, "лицемірна маска гри в демократію скинута, Кабінет Міністрів України, виконуючи волю Президента Л. Кучми , ухвалив рішення підпорядкувати уряд Криму безпосередньо Урядові України". Президента Кучму автори заяви звинуватили у намаганні "узурпувати владу в Україні і в Криму". Вони пророкують різке загострення ситуації на півострові та українсько-російських відносин. Звернення закінчується закликом виконувати рішення кримського "законного уряду", очолюваного Анатолієм Дроботовим і дотримуватися кримської конституції з 6-го травня 1992 року.

Голова Верховної Ради Криму Сергій Цеков сказав на пресовій конференції, що Крим "може перетворитися на колонію", якщо будуть здійснені розпорядження Києва.

Тим часом з Москви надійшло повідомлення, що Міжнародну асоціяцію керівників підприємств (МАКП), яку до 1-го січня цього року очолював Костянтин Затулін, за наказом охорони російського президента Боріса Єльцина, виселено з приміщення у центрі Москви .

Політичні коментатори вбачають у цьому прямий зв'язок з виступом Затуліна у Криму, де він заявив:"Я повинен передати вам точку зору президента Росії, яка відрізняється від позиції окремих членів уряду. Президент сказав, що доки не будуть усунені недоречності у відносинах Криму з Україною, ніякого нового етапу у взаємовідносинах Росії та України бути не може". Затулін різко критикував першого російського віцепрем'єр-міністра Олега Сосковця за те, що він погодився відкласти виплату українських боргів Росії в той час, коли Україна знайшла гроші й заплатила борги за 1994 рік Европейському союзові в сумі 39 міл. дол. та ЗСА — 11 міл. долярів.

Не тільки контролер,але й організатор

Два рази в році Контрольна Комісія УНСоюзу робить перевірку всіх відділів праці і всіх активностей цієї столітньої української установи, звітуючи відтак перед членством. Але часто члени цієї комісії виконують додаткові завдання в терені в дусі фратерналізму і тоді приїжджають до Головної Канцелярії УНСоюзу з плодами своєї праці. На фото вгорі голова Контрольної Комісії Степан Гавриш, використовуючи свій довголітній організаційний досвід, привіз і передав предсідникові Уляні Дячук 10 аплікацій нових членів на загальну суму забезпечення 160,000 дол.

КОМІТЕТ УНСОЮЗУ ЗАСУДЖУЄ ОЧОРНЮВАННЯ СІ-БІ-ЕС

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Щоденники „Ню Йорк Таймс" і „Вашінґтон Пост" з датою 3-го квітня подали чверть сторінкове платне оголошення під заголовком „Торгівля ненавистю Сі-Бі-Ес?", в якому подані коротко усі факти, що торкаються розвідки Морлі Сейфера на програмі „60 хвилин" в дні 23-го жовтня 1994 року, в якій під кличем „Гидке обличчя свободи" представлено український нарід як як „генетично анти-семістським", подаючи при тому неправдиві факти та вириваючи з контексту слова жидівського рабина в Україні Якова Блайха.

Як подається дальше, в оголошенні є цілий ряд доказів, які вказують на ренесанс жидівського життя в Україні від проголошення незалежности в 1991 році і цитується факти, зокрема жидівських провідників Йосифа Зісельса і рабинів Я. Блайха та Дейвида Лінкольна з Ню Йорку.

У висліді всіх цих цитат і фактів Комітет оборони української спадщини, що існує при УНС, вимагає подання правди широкій публіці, яка слухає передачі „60 мінут" на телевізійній станції Сі-Бі-Ес у формі перепросин репортера М. Сейфера, чого він, хоча знає, що подавав неправдиві інформації, не хоче зробити. Комітет оборони української спадщини готовий дати кожному більше інформації та надіється на підтримку громади у своїх домананнях, подаючи на кінці адресу УНС в Джерзі Сіті.

В Україні зареєстровано братство ОУН-УПА

Київ(УНІАР). — Тут 1-го квітня Провід Конґресу Українських Націоналістів привітав членів ОУН і вояків УПА з офіційним визнанням Всеукраїнського братства ОУН-УПА ім. генерала Романа Шухевича.

Заступник голови КУН Сергій Жижко повідомив, що братство є громадською організацією, до якої входять колишні вояки УПА, котрі воювали в західній Україні проти гітлерівських окупантів та військ НКВД. Ці люди брали активну участь у боротьбі за національне відродження, пізніше об'єдналися у Братство, але Міністерство Юстиції відмовлялося зареєструвати їхню організацію, хоча вона діяла вже п'ять років. І ось, нарешті, ця видатна подія сталася.

Конґрес Українських Націоналістів співпрацює з Братством УПА, яке входить до КУН як колективний член. У привітанні КУН сказано: "Ми віримо, що прийде той день, коли українська держава віддасть належне героїчному чинові ОУН 30-их років, безприкладній жертовності у двофронтовій боротьбі УПА проти нацистських та большевицьких окупантів, мужньому відстоюванню чести української нації в совєтських концтаборах і в часи гонінь, вашому внескові у національне та державне відродження України".

СКРИПКОВИЙ КОНЦЕРТ В. БАЛЕЯ В ДЖУЛЛІЯРДІ

Ню Йорк. — Тут у неділю, 23-го квітня, в Джуллiярд Театрі, при 60 Лінкольн Сентер Плаза, відбудеться нюйоркська прем'єра Концерту для скрипки з оркестрою ч. 1 Вірка Балея. Виконавці — Том Те Чю, скрипка, та Новий Джулліярдський ансамбль, диригент — Джоел Сакс. Початок о год. 2-ій по полудні. Безкоштовні квитки можна придбати в касі Джулліярду, тел. (212) 769-7406.

Вивчають причини гальмування приватизації

Київ (УНІАР). — Тут 1-го квітня Фонд „Українська Перспектива" зорганізував і провів семінар-нараду „Бюджет, податкова та зовнішньо-економічна політика, проблеми приватизації в Україні".

Віцепрезидент фонду Юрій Шкарлат у своєму виступі сказав, що мета семінару — налагодження конструктивної співпраці в проведенні економічних реформ між підприємцями та представниками виконавчої і законодавчої влади.

Учасники семінару розглянули проблеми бюджетної та податкової політики, вислухали доповіді першого віцепрем'єр-міністра Віктора Пинзеника, його першого заступника Ігоря Подолєва, голови Фонду Державного Майна Юрія Єханурова.

Під час перерви в рамках семінару відбулася пресова конференція, на якій голова Тернопільської Міської Ради Вячеслав Негода поділився своїми думками щодо причин гальмування приватизації в Україні. Головною причиною Негода вважає мораторій, запроваджений минулого року Верховною Радою. За словами учасників семінару, багато часу пішло на створення єдиних державних органів приватизації. Указ Президента Л. Кучми про пришвидшення процесів приватизації дав змогу місцевим органам влади розпочати приватизацію, проте навіть цей указ виконується непослідовно.

Нарікали учасники семінару і на низку неузгоджень між згаданим указом Президента і законом про місцеве самоврядування. В кожному реґіоні специфічні умови для приватизації, тому не можна підходити до цього процесу в усіх реґіонах однаково.

Збагатилися книжкові полиці

Джерзі Ситі, Н.Дж. — Під кінець минулого року книжкові полиці збагатилися новим чепурним виданням, 320-сторінковою третьою книжкою подорожніх нарисів Ганни Черінь „Мандри". Цю прецікаву книжку відомої в діяспорі письменниці видало київське Видавництво „Всесвіт".

Книжка цікава тим, що авторка вміло ділиться з читачем переживаннями своїх подорожей до різних країн світу, а підібраний жанр подорожнього нарису додав, звичайно сухому фактажеві, художнього забарвлення і зробив твір надзвичайно привабливим для читача. Авторка впродовж всього твору вправно тримає увагу читача своїми простими але для кожного зрозумілими розповідями, що й унеможливлює її відкласти її читання на пізніше, раз вже почали читати.

Згадану книжку в твердій обкладинці можна кипити за 8.00 дол., пишучи до: Halyna Pankiw, 652 Norqwod St., Port Charlotte, Florida 339523.

РОСІЯ ВІДКИДАЄ ПРОПОЗИЦІЇ ЗСА

Вашінґтон. — У понеділок, 3-го квітня, керівництво Росії, не зважаючи на особисті прохання перебуваючого в Москві секретаря Департаменту оборони Вілліяма Перрі, категорично відкинуло звернення ЗСА, щоб зірвати контракт з Іраном, згідно з яким Росія побудує Іранові два до чотири ядерні реактори коштом 1 біл. дол. Не допомогли навіть обіцянки ЗСА зорганізувати ряд спільних нуклеарних програм, щоб в цей спосіб компенсувати будь-які можливі фінансові втрати Росії.

Про це рішення Росії повідомив кореспондентів засобів масової інформації В.Перрі, котрий, намагаючись злагіднити ситуацію цієї відмови сказав, що пре-м'єр-міністер Віктор Чорномирдін поділяє тривогу ЗСА, тому Росія приобіцяла пробувати не допустити до того, щоб Іран міг виготовити ядерну бомбу. Це той сам В.Перрі, який кілька годин раніше твердив, що „нашим першим завданням є зупинити це, бо на мою думку сама обіцянка стримування виготовлення ядерної бомби є дуже невдалою заміною". Коли вже було видно, що Росія своєї думки в цій справі не змінить, то офіційні чинники підкреслили, що не думають залишити це питання вирішеним і намагатимуться його висувати на інших зустрічах, включно зі зустрічею між президентами Биллом Клінтоном і Борісом Єльцином, що має відбутися в травні.

Секретар Державного департаменту Воррен Кристофер попередив Росію, що „можуть каятись" пізніше, бо Іран є ближчим сусідом Росії, як Америки. Але, на думку аналітиків, з усього видно, що Росія в ніякому разі не має наміру піти на зустріч Америці в цьому випадку.

Програма інкубатора поширюється

Проф. О. Борисенко розказує в редакції про інкубатори

Джерзі Ситі, Н. Дж. (О. Кузьмович) — Вже від 1991 року приходиться нам зустрічатися із творцями і учнями технологічного інкубатора, який постав ще в 1980 році у Технічному інституті Реннселлір в Трой, Н. Й., і після експериментальних початків здобув велику популярність в Україні. Першими, що перейняли цю рідкісну корисну технологічну програму були представники Київського Політехнічного Інституту із ректором проф. Петром Таланчуком і директором проф. Віктором Іваненком на чолі, а помічними у переведенні договору про перший український інкубатор в Києві були д-р Осип Мороз, подружжя Брагґемен, що фінансувало проєкт, і проф. Пієр Абетті, який переводив пляни в життя і навчав ужитку інкубатора.

Від того часу ми постійно зустрічаємося із групами українських професорів політехніки та студентами, яких запрошують до Реннселлір інституту на вишкіл в уживанні інкубатора, тим більше, що в тому часі влаштовано ще інші того рода технологічні помічні споруди, в тому при Львівській Політехніці.

І ось тепер мали ми знова нагоду зустріти представника цьогорічної зимової групи 11 студентів і професорів з України, в тому 11 осіб зі Львова і сім з Києва, що перебували в Трої на двотижневому інтенсивному вишколі в працях інкубаторів. Їхнім представником в редакції „Свободи" був професор фізики і математики Львівської Політехніки Олег Борисенко.

Приємно зустріти людину молодого покоління та ще народжену через політичні обставини на Сибірі, із таким широким світоглядом та виробленням. Це дозволило нам обмінятися думками і поглядами не лише в чужій для нас технічній ділянці, але також культурній та політичній.

Проф. О. Борисенко працює вже два роки як викладач комп'ютерської системи в Політехнічному Інституті у Львові та відкрив курс системи автоматизованого проєктування (САПР). В рамках саме цієї нової програми він, як її директор, провадить семінари для інженерів-спеціялістів із різних підприємств України, як також двотижневі або і тиж-неві курси.

Коли питаємося його як він дає собі раду із так складними питаннями, його відповідь є, що він має дуже добрий контакт так зі студентами, як і підприємствами, що користають з інкубатора і вважає, що саме ці

(Закінчення на стор. 4)

СУМИ. — Тут працює українсько-в'єтнамська комісія з торговельно-економічної та науково-технічної співпраці. Управління зовнішньо-економічних зв'язків сумського облвиконкому збирає інформацію від малих підприємств, фірм та організацій, які бажають придбати товари, імпортовані з В'єтнаму, та започаткувати ділові відносини з в'єтнамськими партнерами.

В АМЕРИЦІ

ПІСЛЯ 234 ДНІВ СТРАЙК змагунів бейзболу закінчено та початок сезону призначено на 26-го квітня. Власники бейзболових дружин після офіційної судової підтримки змагунів здали свої позиції та прийняли пропозицію профспілки змагунів повернутися до праці. Згаданий страйк був найдовшим в історії професійного спорту, тому його закінчення не викликало спонтанної радости в нікого. Власники просто вирішили більше не боротися, змагуни повертаються до праці без нового колективного договору, а болільники бейзболу покищо не вирішили як їм бути, бо за втрату минулорічного бейзболового сезону не є вони готові так скоро простити, як змагунам, так і власникам бейзболових клюбів.

ЦЬОГО ТИЖНЯ РЕСПУБЛІКАНЦІ в Палаті Репрезентантів мають на порядку денному схвалити останню обі-цянку свого „Контракту з Америкою" — зменшення податків. Одначе ця справа починає бутити чимраз складнішою, зокрема коли всім відомо, що американське суспільство сьогодні є більшістю за тим, щоб зменшити державний дефіцит, а вже тоді думати про податки. Одначе тут в рахубу треба взяти також і думки деяких чільних керівників Републіканської партії, які вважають, що через недотримання обіцянки зменшити податки вони програли вибори у 1992 році. Тому дилема зменшення державного дефіциту чи податків не є справою легкою до розв'язання, а знову ж вірити у можливість позитивного вирішення обидвох проблем є все ж таки тільки дуже бажаною мрією.

ВИСТУПАЮЧИ МИНУЛОЇ НЕДІЛІ, 2-го квітня, на програмі „Цей тиждень" телевізійної мережі Ей-Бі-Сі, спікер Палати Репрезентантів Нют Ґінґріч сказав, що Конґрес напевно знову відкриє спірне питання про заборону служити гомосексуалістам у збройних силах ЗСА. Крім того також будуть заходи, щоб анулювати дворічну політику в цій справі Уряду президента Билла Клінтона „не питай, не кажи, не домагайся". Порушення публічно цього питання здивувало багатьох, бож відомо, що давня політика про цілковиту заборону була кількакратно визнана неконституційною, а нову політику, введену 1993 року, також минулого тижня суддя в Ню Йорку відкинув, як дискримінаційну.

У НЕДІЛЮ, 2-ГО КВІТНЯ, до Вашінґтону приїхав англійський прем'єр-міністер Джан Мейджорс, щоб направити хоч трохи надшарпані стосунки між Англією та ЗСА. Минулого місяця Англія була дуже стурбована тим, що ЗСА не погодились на їхню вимогу не давати візи керівникові політичної вітки Ірляндської республіканської армії Ґеррі Адамсові. Натомість візу йому видано, як також і дозвіл збирати фонди. Перед зустріччю з Президентом Клінтоном, англійський прем'єр-міністер зустрівся з республіканським керівництвом у Конґресі та верхівкою теперішнього Уряду.

ПЕНТАҐОН МАЄ НА ВИДАТКИ нової зброї та військового обладнання найменшу кількість фондів, як будь-коли за останніх 50 років. І цей факт з дня на день поглиблює турботи багатьох про те, чи в таких обставинах збройні сили ЗСА будуть спроможними стати в обороні своєї країни. Крім того велика кількість чільних політиків з обидвох партій з цього приводу починають стукати у відповідні двері, щоб якось цьому запобігти, бо в іншому випадку вони починають боятися можливих наслідків у майбутньому.

У СВІТІ

В АММАНІ, йорданській столшиці, почався суд над американським громадянином йорданського походження 46-річним Мохаммедом Абеквою, який раніше мешкав у стейті Ню Джерзі і тут 4-го липня минулого року вбив свою 40-річну дружину Нігаль. Йорданська влада, заарештувавши М. Абекву, вирішила судити його в Аманні, щоб не віддавати у ЗСА.Злочинець признав свою вину. Трагедія почалася з того, що дружина не хотіла жити з ним і також не дозволяла йому бачити маленьких дітей частіше, ніж один раз на місяць.

В КАЛУКАН СИТІ, передмісті Маніли, філіппінської столиці, поліція заарештувала шестеро іслямських екстремістів, які певною мірою причетні до злочину в мангеттенському Світовому торговельному центрі у лютому 1993 року. В оприлюдненій з цього приводу заяві філіппінського уряду підкреслюється, що арештовані мали зв'язок зі шейхом Омаром Рагманом, який був надхненником терористичної акції в Ню Йорку. У мешканнях арештованих екстремістів поліція знайшла зброю і велику кількість вибухівки.

ЯПОНСЬКА статистика свідчить, що в країні щороку продукується 46,000 тонн жувальної ґуми. Щонайменше сім відсотків цієї кількости японці, після вживаня, не турбуючись наслідками, випльовують просто під ноги. Таким чином,на тротуари японських міст потрапляє 3,220 тонн липкого бруду. З цієї причини в Сінґапурі, наприклад, три роки тому жувальну ґуму взагалі заборонили. В Японії ж вона у пошані, однак проблема занечищення тротуарів стає все гострішою. Найняті робітники не дають собі ради.Недавно на всіх залізничних і автобусових станціях Токіо з'явилися плякати зі зображенням осла, який випльовує ґуму на вулицю. Може, хоч це порівняння зарадить лихові..

У СТОКГОЛЬМІ, шведській столиці, поліція заарештувала працівника торговельного представництва Росії Міхаїла Смірнова. Його звинувачують у шпигунській діяльності. Шеф шведської поліції безпеки Андерс Еріксон повідомив, що є всі підстави вигнати М. Смірнова з країни „без права повернення".

ЧЕРЕЗ ДЕКІЛЬКА годин після спроби застрілити Такадзі Кунімацу, шефа головної поліційної управи Японії, до редакцій великих токійських газет зателефонував анонім і остеріг, що коли поліція не припинить слідства проти буддійської секти „Аум Шінрікіо", то наступною жертвою стане начальник токійської міської поліційної управи. Відомо, що саме Т. Кунімацу очолював групу детективів, метою якої є розстежити всі обставини недавнього злочину в токійській підземці, де терористи застосували смертоносний газ сарін.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00. Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Чи приживеться „японське диво" на українській землі"?

Завершилася триденна офіційна візита Президента України Леоніда Кучми до Японії. На його думку, візита була надзвичайно успішною, корисною.

Напередодні поїздки до Країни вранішнього сонця Л. Кучма сказав, що він їде „не за мішком з грошима". Його метою є розказати про „можливості України, переконати японських друзів у тому, що не треба боятися залучати інвестиції в нашу економіку", а також побачити на власні очі оте розреклямоване „японське диво" — яким чином невелика острівна країна, не маючи власних природних ресурсів, у порівняно короткий час переборола післявоєнну кризу і стала однією з наймогутніших, економічно розвинутих держав світу.

Зі сторінок газет, журналів не сходять епітети „японське економічне диво", „японський феномен". Багатьох дивує і захоплює загадка того індустріяльного стрибка, який зробила Японія за післявоєнні роки — від країни патріярхальної, напівфеодальної до другої індустріяльної держави світу. Тому не дивно, що і Президент України хотів розгадати, вникнути в загадку сучасної Японії і, можливо, цей досвід у якійсь мірі насадити на український грунт. Ану ж приживеться. Адже українці не манш працьовиті, ніж японці. Та й талантів в Україні не бракує.

В Америці популярним є жарт, що у „холодній війні" між ЗСА і Совєтським Союзом перемогла... Японія. І в цьому жарті є багато правди. В той час як З'єднані Стейти, їх европейські союзники і Совєтський Союз вкладали астрономічні суми в оборону і військові дослідження, японці, захищені американським „щитом", зосереджували всю увагу на розвиток економіки і досягнули в цьому напрямі величезних успіхів. Якщо ЗСА все ще перевищують Японію в обсягу промислового і сільсько-господарського виробництва, то Японія перевищує З'єднані Стейти Америки в багатьох найсучасніших видах виробництва і, перш за все, в ділянці електроніки. Японія стала нині однією з передових країн і в ділянці наукових досліджень.

З часу виходу на міжнародну арену Японія всю свою увагу зосередила в напрямі розвитку технології і вважала цей напрям своєю національною політикою. Це було єдиним порятунком для країни, яка за розмірами своєї території (378,700 кв. км) займає 50-те місце в світі, а за кількістю населення (125 мільйонів) — шосте. Для порівняння нагадаємо, що Україна з населенням 52 міл. займає територію 603,700 кв. км. Крім того, треба взяти до уваги, що п'ять шостих території Японії займають гори і лише одна шоста залишається для людей — тут і поля, і міста, і фабрики, заводи.

Нині Японія — країна XXI століття, член „великої сімки", відіграє важливу ролю у формуванні економічного і політичного клімату у світі. Тому для України дуже важливо мати з нею тісні контакти, налагодити співробітництво, яке все ще залишається на низькому рівні. Візита Л. Кучми напевно викличе більше зацікавлення до України, надасть імпульсу українсько-японським відносинам. „Наші бизнесмени у пошуках прибутків шукають співробітництва з різними країнами. Україна має величезну територію і населення. Японія — капітал і технології. Це може бути базою для нашого співробітництва", — сказав віцеміністер у закордонних справах Гакіо Янагісава.

Президент Л. Кучма зустрівся з імператором Японії Акігіто, з прем'єр-міністром Томіїті Мураямою, з членами японського уряду, з керівниками японських фірм, а також з членами парляментської асоціяції японсько-української дружби. Були підписані важливі документи щодо зміцнення українсько-японських відносин, дальшого співробітництва в різних ділянках. Український Президент не повернувся з пустими руками: Японія виділила 200 міл. дол. для закриття Чорнобильської Атомної Електростанції і будівництва альтернативних енергетичних потужностей. Слід сказати, що Японія вже чимало допомогла Україні в ліквідації наслідків чорнобильської катастрофи, виділивши на це 55 міл. дол. Крім того, японський уряд пообіцяв залучити Україну до своєї державної програми фінансово-технічного сприяння.

Залишається, щоб Президент Л. Кучма, парлямент, Уряд України використали усі секрети японського дива і вміло застосували їх до українських умов. А тоді, можливо, світ заговорить і про українське диво. Для цього в Україні є всі умови. Єдине, чого нам бракує, — єдности. Від цього залежить бути чи не бути вільній, незалежній українській державі.

Микола Рябчук,
Київ

ВІД „РОЗБУДОВИ ДЕРЖАВИ" ДО „РОЗБУДОВИ ГРОМАДСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА"?

II

Фактично, громадське суспільство в сьогоднішній Україні охоплює в основному українців (не в етнічному сенсі, а в політичному: ядро незформованого ще громадського суспільства практично збігається з ядром незформованої ще політичної нації, — в обох випадках можна говорити приблизно про тих самих 30 відсотків населення). Проблема, отже, полягає в тому, як поширити громадське суспільство на, сказати б, національно індиферентну частину населення (йдеться на лише про мешканців російськомовних міст, а й про українське село, що перебуває ще на февдальному, „донаціональному" рівні етнічної самосвідомости).

Зрозуміло, що формування структур громадського суспільства в цих двох величезних частинах населення повинно відбуватися передусім із середини, але зрозуміло також, що цей процес можна певним чином каталізувати, прискорити, а можна, навпаки, загальмувати, що, власне, й робить доволі успішно післякомуністична номенклятура. З одного боку, вона всіляко обмежує економічні свободи, підриває їхнє справжнє правне забезпечення, саботує приватизацію, не допускає появи економічно незалежного (від неї, від номенклятури!) громадянина. А відтак і політичні свободи істотно обмежуються — особливо це помітно на провінції, де економічна залежність селян від місцевої олігархії надзвичайно висока, а відтак і політична активність мінімальна.

З другого боку, номенклятура здійснює певну пропаґандистську програму — і через засоби масової інформації, і через традиційне „нашіптування". Про основні пункти цієї програми і про її основні наслідки ми вже казали вище: зазначимо лише, що успіхові цієї пропаґанди значною мірою посприяли й самі демократи, пішовши на співпрацю з номенклятурою. Бінарна опозиція між „комуністами" й „демократами" у свідомості пересічного обивателя остаточно порушилась після того, як комуністи „саморозпустились", а демократи почали один за одним з'являтися в Уряді, закордонних амбасадах, оточенні Президента тощо. Цілковито дезорієнтований, український обиватель уже не вірить нікому й нічому, що й підтверджують результати соціологічних досліджень, з яких постає загалом вражаюча картина суспільного відчуження, політичного нігілізму, тотального недовір'я до всіх державних і недержавних установ, партій тощо (довір'я до армії в цьому контексті теж по-своєму характерне явище).

„Запропонувавши людям відповісти на запитання, які політичні сили вони нині підтримують, ми дістали сумні результати, — пише працівник Інституту соціології Євген Головаха. — Прихильників тих, хто орієнтований на капіталістичну модель розвитку, було лише 18 відс., тих, хто прагне повернутися до соціялізму, підтрумують 12 відс., за тих і тих, аби лиш не билися, зголосилися 22 відс. Втім, нікого з них не підтримують 30 відс. Нігілісти в Україні, які не сприймають жодний із шляхів розвитку суспільства, становлять найвагомішу частину опитаних, а разом із конформістами, котрі ладні підтримати будь-кого... — переважну більшість".

Щоб хоч якось направити цю катастрофічну ситуацію, українська демократична опозиція мусіла б зробити принаймні дві речі. По-перше, узгодити між собою на перехідний період більш-менш єдину лінію поведінки щодо „партії влади" та інших ключових проблем української дійсности. Ця лінія не повинна бути ані занадто „колябораціоністською", ані занадто „непримиренною". Гасло обмеженої співпраці в законодавчих та дорадчих, але не у виконавчих, органах було б на наш погляд оптимальним. В кожнім разі, за всіх обставин опозиція мусіла б чітко відмежовуватись від криптокомуністичної політики правлячих номенклятурно-олігархічних кланів, не допускаючи у суспільній свідомості ані найменшого ототожнення себе з „партією влади". Слід усвідомити, що в певних питаннях (як, скажімо, відстоювання державности) національна олігархія може бити союзником націонал-демократів, але вона ніколи не була й не буде їхнім однодумцем, як це вважає Юрій Бадзьо з соратниками, бо має цілком інші стратегічні інтереси — збереження влади і власности.

І подруге, опозиція мусить свідомо змістити пріоритет своєї діяльности з „розбудови держави" на „розбудову громадського суспільства". Не маючи ключових постів у державному апараті, а головне, не маючи необхідної більшости у парляменті, опозиція може розбудовувати з номенклятурою лише ту державу, яка вигідна й потрібна номенклятурі, і яка є, по суті, дискредитацією справді демократичної й незалежної української держави. Замість романтичної „державотворчої" реторики слід подбати про вироблення конкретних і зрозумілих населенню реформістських програм, з особливою увагою до приватизації та формування кляси дрібних власників як основи громадського суспільства. Замість ефемерної участи на десятих ролях у „державному будівництві" й особливо дражливої для населення дипломатичної служби по заморських амбасадах, демократам варто зосередитись на творенні впливових незалежних засобів інформації та інших недержавних, громадських установ.

Останні вибори в Україні хоч і не поліпшили складу парляменту, але посприяли його структуралізації. Схоже, що час, коли і демократи, і номенклятура могли бути одночасно і „при владі", і в „опозиції", ні за що при цьому не відповідаючи, наближається до кінця. А це означає, що і в аморфному українському суспільстві поступово відбудеться структуралізація, доба містифікованої суспільної свідомости минає. Можливо, й українські націонал-демократи перестануть нарешті „розбудовувати" те, до чого їх насправді й близько не підпускають, та візьмуться за справи конкретніші і, зрештою, не менш важливі.

ДУМКИ З ПРИВОДУ ЗАКІНЧЕННЯ ВІЙНИ

Наближаються півстолітні роковини закінчення Другої світової війни. Що є зловісним, це спроби спадкоємців тоталітарного СССР використати 50-ту річницю перемоги антигітлерівської коаліції для розпалювання реваншистських настроїв, настирливої пропаґанди ідеї про необхідність реанімації Російської імперії.

Історична правда про Другу світову війну має особливе життєве значення для незалежної України, яка змогла відновити свою державність лише тоді, коли головні винуватці цієї війни зазнали поразки. Проте не може викликати глибокої стурбованости той факт, що нова офіційна українська влада схильна нехтувати правдою історії і підлаштовуватися у фарватер реваншистських зусиль імперських сил Росії, сліпо і бездумно підтримувати сталінську концепцію Другої світової війни, керуючись якою Російська імперія в останнє півстоліття насаджувала свій режим на всіх континентах.

У 1939—45 роках Україна всупереч інтересам і волі її народу стала головною ареною світової війни. До 1991 року вона не могла уникнути втягування її у плянетарну експансію Російської імперії. Але нині, коли Україна нарешті стала незалежною державою, на її вищу владу лягає історична відповідальність сказати українському народові і всьому співтовариству неприховану правду про Другу світову війну, місце та трагічну долю в ній України.

Святкування 50-річчя перемоги над Німеччиною в Росії, а під її зростаючим диктатом — і у державах, що утворилися після розпаду СССР, в цілком імперському дусі спрямоване на те, щоб сучасники забули про такі наслідки війни, як поневолення комуністичним тоталітаризмом народів і країн Східньої Европи, як винищення в сталінських концтаборах мільйонів переможців гітлерівського фашизму. Засоби масової інформації намагаються оживити штучні стереотипи Суслова і Брежнєва про „єдину спільноту — совєтський народ", про спільне „Отєчество" — СССР.

Настав час заявити, що ностальгія Росії за втраченими позиціями світового жандарма, заклики воскресити „русский дух", „славу русского оружия" суперечить інтересам неросійських народів колишнього СССР, які Москва знову прагне використати для відновлення своєї велетенської військової машини, що стала вже непосильною для самої Росії. Нові господарі Кремля силкуються знову зобов'язати українців, білорусів, грузинів, вірменів озброювати, годувати, одягати, тримати у привілейованому становищі найбільшу у світі армію, увічнити перебування на чужих територіях своїх військ з метою придушення прагнень корінних народів будувати незалежне життя.

Не припиняються спроби антиукраїнських сил у нашій державі та за її межами спровокувати розбрат між громадянами України. Російські екстремістсько налаштовані націоналісти роблять нині ставку на мовне питання, аби посварити українців з росіянами. Це стало складовою частиною стратегії певних політичних кіл Росії, які не можуть примиритися із становленням сильної, незалежної України.

Видатні діячі науки і культури, українська громадськість уже неспростовано довели, що наміри надати російській мові офіційного статусу в Україні не мають під собою жодних серйозних підстав. Така акція була б дискримінаційною щодо української мови, яка впродовж століть по насильницькому придушувалася і заборонялася.

Зробити те, на що не наважувалися навіть такі українофоби, люті вороги нашої нації, як Петро І і Сталін — означає вчинити небувалу історичну несправедливість, започаткувати ланцюгову реакцію міжетнічних конфліктів в українському суспільстві. Той, хто на це зважиться, ризикує залишитися в пам'яті нащадків людиною, якій немає прощення.

Українська держава, на нашу думку, не має права накидати російську мову в статусі офіційної українцям, полякам, болгарам, румунам, мадярам та іншим національностям, які дбають сьогодні найбільше про розвиток власних мов.

Українська Всесвітня Координаційна Рада.

Роман Кухар

Народний поет Микола Горішний

На поетичну творчість звикли дивитися з-під кута погляду певних літературних шкіл, напрямків, специфічних родів версифікації, що охоплюють широку скалю генеалогії, природи і стилевих способів віршованого мистецтва — від античної доби з її клясичними зразками до „верлібру" й модерністичних варіянтів новітніх часів.

Буває, що за всіми отими відмінними термінологічними визначуваннями родоначальства і кляс літературної деревини (анакреонтська, парнаська, імажиністська тощо) пропадає глибокий стихійний бір вселюдських проявів духового життя народу, що знаходить собі вираз в усній, чи то писемній або пісенній, творчості. Саме народна творчість узагальнених, абож відомих індивідуальних авторів, проходить повз різні літературно-технічні клясифікації й жанри, торуючи собі єдиний універсально спільний творчий шлях, що визначається щирим, непідробним почуттям, простотою, проте глибиною виразу та докорінно народною, не софістикованою, мовою. Вона й надається, як не можна краще, до вільного поширення, навіть до оспівання нескладного, загальнозрозумілого тексту. Такі ж були наші козацькі думи, а ще до того „старини" (билини), на такий же народний лад і складав свої поетичні рядки-скрижалі Шевченко. Він і став найбільшим народним, власне національним, поетом. Очевидно, є безмежна відстань між полум'яними творами Шевченкового генія та народним витвором-піснею, на пободу „Ой, не ходи, Грицю" Марусі Чурай.

Уже здавен, особливо ж від нещодавнього часу, поетична (віршована й не віршована) продукція безповоротно почала втрачати простодушність передачі, питоменний творчості колись народний характер, мову, зрозумілу загалові. Поезія все більш надуманого, вербально пересиченого новотворами скерування, в нашій добі перестає зовсім бути народною; її можна клясифікувати лише за зрізничкованими категоріями, в роді „урбаністичної", „футуристичної", „програмової", „безпредметної", стилізованої під „примітивну".

Поза течіями й віяннями постійно розмножуваних літературних „ізмів" залишився, як отой з останніх могікан, народний поет невибагливого словотворення, невишуканих рим, ритмів і метафор, зате щирого як сльоза почуття, сердечної простодушности та глибокої любови до своєї батьківщини — наш сеньйор народної поетичної творчости, вірний син України Микола Горішний. Йому якраз виповнюється 80 років трудолюбного життя, відданого повністю рідному народові.

Микола Горішний народився 1915 року в Ню Йорку, ЗСА. Після Першої світової війни виїхав разом з батьком в Західню Україну, де й поселився в селі Данильче Рогатинського повіту. Захопившися щиресердечністю рідного народу та красою неозорої землі, він переливав свою любов до України ще на шкільній лавці Рогатинської гімназії в численних віршованих творах і статтях, які друкувалися в крайових виданнях і згодом в різних періодичних органах на еміґрації. Юний Микола те[illegible] брав активну участь у різн[illegible] організаціях ще до свого п[illegible]вернення в 1937 р. до ЗСА. Хоча друком появилися тільки три збірки його віршованої творчости, а саме „Юні сни" (1956), „Шляхом пісень" і сценка „На українській фармі", у творчому доробку М. Горішного збереглося до 4,000 віршів, що вказують на безприкладну посвяту народного поета рідній ідеї і своєму душевному замилуванню.

„Всі мої писання, — звіряється Горішний, — призначені нашому народові, нашій улюбленій неньці-Україні. Радію тим, що в моєму серці і в моїх жилах живе і пливе вірна, чесна українська кров... Залишаю по собі сліди, що я жив і працював для нашої правди й волі України".

З почуттям, схожим на Маркіянове (М. Шашкевич, „Шуми, вітре, шуми, буйний, на ліси, на гори..."), посилає М. Горішний свої думки-вірші в далеку, тоді ще неосяжну батьківщину:

Гей, полетіть, мої пісні
На рідне Поділля,
Там, де цвіте синьо-жовте
Українське зілля.

Розвеселіть, сестри-браття,
Всю мою родину
І нещасну, зруйновану
Неньку Україну...

Абож:

Повій, повій, буйний вітре,
Горами, долами,
До моєї родиноньки,
До рідної мами.

Як на яву, ввижається йому його рідне село:

Гей, село моє, Данильче,
В Рогатинському повіті,
Я до смерти, на чужині,
Не забуду тебе в світі.

Так, як нині, тебе бачу
Під горою у долині,
Ясне, красне, мов та цвітка,
Рідне село в Україні...

Там колись навчала його мати перед виїздом в чужину:

Їдь же з Богом, любий сину,
Свого не цурайся —
І в чужині українцем
Всюди признавайся...

(Закінчення на стор. 3)

Олена Бойко

НА МОРСЬКИХ ХВИЛЯХ ДО ОДЕСИ

II

Першу, найдовшу, віддаль до Азорів ми подолали за 24 дні — на два дні довше, ніж першого разу, мабуть, тому, що вітер був тим разом слабший. Ясно, що під час плавання ми мали різні пригоди, але обмежуся двома особливо цікавими переживаннями. Перша — це моя, і то серед океану, „любовна" пригода. Одного дня я глянула у воду і побачила якусь незвичайну темнобуру пляму завдовжки човна, яка не стояла на місці, але посувалася разом з човном. Коли та пляма не зникала довший час, я покликала чоловіка, а він, глянувши, каже: „Чи ти не бачиш, що це кит дотрумує тобі товариства". Поглянувши уважніше, я завважила різні відтінки шкіри. Біжу вниз, беру відеокамеру і коли він показується частинно над водою, роблю знімки. Таке нуркування нагадує мені забаву „хованки" і я прошу, благаю та солодкими словами промовляю, щоби він показався дещо вище над водою. По якомусь часі він, мабуть, зрозумівши мої „любовні заклинання", наблизився так близько, ніби хотів притулитися, а тоді, поки я вспіла його поґладити, занурився під воду і більше не показався.

Друга пригода цілком іншого характеру. Маючи знамениті радіокомунікаційні засоби, я часто старалася нав'язувати розмову з сусідами-кораблями, а коли чула чужий акцент, питала про національність. Дуже часто траплялося, що мій партнер був росіянином, але часто він називав себе українцем. Тоді між нами нав'язувалася цікава розмова. Під час однієї такої розмови коло берегів Португалії я запитала одного з офіцерів корабля „Азербайджан", чи він не має мапи Чорного моря та Одеси, бо без мапи не можна вибиратися у незнані води. Він обіцяв їх роздобути і дійсно по якомусь часі закликав, що має такі мапи. Тоді я запросила його на наш човен, а він не тільки сам приплив, але взяв з собою чотирьох товаришів-офіцерів. Хочу підкреслити, що наш човен має не лише знамениту електроніку, але всередині прикрашений вишивками, різьбою, національними емблемами і робить враження української кімнати для гостей, тож треба було бачити, які „великі очі" зробили, входячи до середини, ті п'ять офіцерів, коли побачили таке обладнання. Я бачила, з яким недовір'ям вони сприймали мої інформації про наше організоване життя на еміґрації. З їх натяків я зрозуміла, що вони вважали, що я стрінула в Америці якогось багача, який нечесним способом доробився великого майна, а тепер ми вибралися ширити в світі українську пропаґанду. Правда, вони дали нам кілька адресів, де ми зможемо дістати поміч в Одесі, але своїх прізвищ не подали. Остаточно тією зустріччю всі були дуже задоволені: наші гості, що мали нагоду спробувати медівку, яку мені на дорогу зробив батько, я, тому що мала нагоду усвідомити їх про наше організоване життя, а найбільше мій чоловік, бо дістав такі важливі для нього мапи.

При тій нагоді хочу згадати, що як колись осоружно було мені чути на нашому примітивному радіоапараті на станції „Піс енд просперіті" протиамериканську пропаґанду для народів Африки, то тепер можна почути на різних станціях прихильні для України програми різними мовами. На Азорах я мала нагоду слідкувати за перебігом виборів президента України. Колись я шукала нагоди, щоби комусь сказати дещо про Україну, тепер навпаки: коли хтось довідається, що я українка, сам випитує мене про наше політичне становище.

І ще однією надзвичайно приємною вісткою, якої я не читала в українській пресі, хочу поділитися з читачами. Колись по Середземному морю плавали численні кораблі, позначені серпом і молотом. Тепер вони плавають під українським прапором, тому є їх на Середземному морі дуже багато. Я, залежно від обставин, пробую з ними комунікуватися, де з ким тільки розмовою при помочі радіо, інших запрошую до себе або відвідую їх і вже рутиною моєї розмови з ними є питання: як це можливо, що ви плаваєте під українським прапором, а не говорите по-українськи. Коли один з відвідувачів пробував оправдуватися, що він не має нагоди говорити по-українськи, я відповіла: „А я маю нагоду? Я ж поза домом, відколи пішла в університет, а закінчивши, постійно працюю і мешкаю в місцевості, де нема ані однієї української родини".

В загальному, пам'ятаючи про те, УСЦАК довірив той зобов'язуючий титул „Амбасадора доброї волі", я вже в дорозі до остаточної мети, України, стараюся ширити добре українське ім'я. Я відчуваю, як розгублено почувають себе офіцери кораблів — вони ж хіба поголовно були партійними, — коли, ввійшовши до нашої „хати", побачать внутрішнє устаткування та як їм — і знову поголовно! — тяжко повірити в мої розповіді про наше особисте (матеріяльне), а ще більше організоване життя. Хоч мій чоловік не розуміє всього, про що я говорю нашим гостям, але старається мені помогти, тому витягає з портфеля чекову книжечку „Самопомочі" та показує їм чеки, на яких є його німецьке прізвище, а головно великий тризуб.

Такі зустрічі є цікаві та повчаючі і можуть бути темою окремої статті.

Ми не знаємо, як нам уложиться перебування в Україні. Покищо я маю запевнене місце інструктора англійської мови в системі програми Українського Народного Союзу в червні, крім того постараюся репрезентувати УСЦАК в морських

(Закінчення на стор. 3)

Українці у Світовій Олімпіяді спортовців із фізичними вадами

Ню Гейвен, Конн.—Тут від 1-го до 9-го липня ц. р. проходитимуть Олімпійські Міжнародні змагання з 21-го виду спорту. У них братимуть участь 7,200 спортовців із фізичними ва-дами та 2,000 тренерів із 142-ох країн світу, в тому—також з України. Від 26-го до 29-го червня українські спортовці, тренери та делеґати приїдуть до Ансонії, Конн., де будуть перебувати в гостях в українських родин, після чого від'їдуть до Ню Гейвену на змагання.

Створено комітет Ансонія/Україна, який займається ознайомленням громади Ансонії із культурою і традиціями українського народу. Очолює його Роберт Ґодйо, головою мовної служби є Франк Стубан, секретар 67-го Відділу УНС.

Особи, які бажають матеріяльно підтримати проведення програм для гостей з України, можуть виставляти чеки на Ansonia/Ukraine SOHTP і висилати на адресу: Great Country Bank, P. O. Box 97, Ansonia, CT 06401.

Народний...

(Закінчення зі стор. 2)

Чому ж він подався знову в чужі сторони?

Не кидав я рідну землю
З пустоти,
Але з вічної неволі
І з біди...
Щоб не бачити, не чути
Страшних мук
В своїй хаті із ворожих
Лютих рук...

Поет покинув із примусу батьківщину, щоб на волі їй далі служити:

Для мене Україна —
Це рідна моя мати,
Її на світі буду
До смерти все кохати...

Для мене батьків мова —
Це скарб великий, сила;
В тій мові моя мати
Любити край учила.

Підтримувала його серед борсань у чужій країні віра в перемогу поневоленої правди:

Я вірю в нашу перемогу,
Я вірю в нашу силу, —
Що прийде день, вона розіб'є
Страшну Москву, зігнилу...

Допоможи мені. Боже.
Прошу і благаю,
Перед смертю ще вернутись
До рідного краю...

Віра, що її супроводила часто молитва:

Сильна зброя на ворогів —
Це молитва, брате, —
Вона може і найгірші
Кайдани порвати!

І здійснились поетові мрії: Україна стала вільною, незалежною державою. Аж тепер може народний співець Микола Горішний полинути (за Шевченком) до Бога, бо:

І хоч мене, між живими,
На світі не буде,
Підуть думки, мої пісні,
Поміж добрі люди...

Ми ж бажаємо нашому гідному ювілярові ще довгих творчих років життя, бо й сьогодні й завтра вільна, незалежна Україна потребує справжньої, безкорисливої посвяти таких вірних її синів, як Микола Горішний.

Родина Горішних (дружина Миколи, Павлина, та його дочка Наталка є членами УНС) проживає у східньо-американському стейті Ню Джерзі й боліє долею свого народу.

На морських...

(Закінчення зі стор. 2)

реґатах та поробила старання нав'язати контакти з українськими товариствами Одеси, а опісля, якщо Зірка Воронка (організаторка курсів) не знайде якоїсь місцевости, де ми могли б заплисти човном, щоб там провести ще один курс навчання, тоді провести бодай один місяць у Криму, щоб на мотоциклі звидіти цей вийнятково цікавий, цілому світові знаний, простір України. Щойно тоді пляную́мо здійснити головну нашу мрію: заплисти горі Дніпром до Канева, а віддавши з Дніпра поклін безсмертному Кобзарові, заплисти до Києва. Не виключене, що ту дорогу відбуде з нами сестра Ліда, котра також плянує в липні провести курс англійської мови — от тоді почув би наш Пророк свій „Заповіт" з „Сімуна".

При тих усіх плянах непокоїть мене одна думка. Кілька років тому редакторка Пожилова, звітуючи про мою першу подорож у „Спортивній газеті" в Києві, закінчила статтю словами:

„А ми собі занотуємо: першою серед українських жінок (це вже достеменно) Атлантику перетнула Олена Бойко, народжена у Львові, закинута долею на чужину, але усіма струнами своєї душі пов'язана з рідною землею". Річ у тому, що місяць перед моїм відчалом в американському журналі вітрильного спорту появилася коротка згадка американця про його перебування з українськими моряками в Одесі. Довідуюся в редакції, хто він такий та переводжу одногодинну телефонічну розмову, де він у суперлятивах висловлюється про гостинність та про те, як вони його забрали з собою на човен до Києва. Прошу його, щоб докладніше написав про це у пресі, бо саме тепер нам, як народові, дуже потрібне. Він радо це зробив і його прихильну статтю везу з собою до Одеси. Питання лише, чи зможе взагалі ред. Пожилова знову написати про те, що ми заплили до Києва, а якщо так, то чи знову буду першою з жінок (українок), але це вже її журналістичний клопіт!

Український консулят в Атенах вже видав нам візи, дата причалу до Одеси на день 15-го травня усталена. Морські карти готові, навіґаційна дорога позначена, порядкуємо човен. Вже дев'ятий місяць, як залишили Америку! Відчуваємо, що „Сімун" з нами тішиться і нетерпеливо чекає, коли відв'яжемо шнури, підтягнемо якір, розвинемо вітрила та з вітром погуляємо до „тої країни, де бандура грає, де серце кохає".

До Одеси вже недалеко!

„Треба дати людям в Україні працю!"

Джерзі Сити, Н. Дж. (О. Кузьмович). — „Треба дати людям в Україні працю, а тоді щойно старатися покращати технологію", — каже з переконанням Роман Мацук, що працює в аґрарній ділянці та хоче за всяку ціну допомогти своїй батьківщині.

— Як ви дійшли до того, щоб стати уповноваженим у двох районах України заступати їхні інтереси у питаннях допомоги в інвестиціях, підприємстві, а передусім у сільському господарстві? — питаємо нашого гостя у редакції.

— Бачите, я зголосився на програму УНС учителів англійської мови у літні місяці та вже в 1992 році побував в Україні, навчаючи мови у Вінниці і Бурштині, наступного року у Вінниці і Рогатині, а останнього року у Львові. Це дало мені дуже добру можливість пізнати обставини життя і потреби саме з ділянки сільського господарства в Україні та спонукало до плянів зорганізувати більшу допомогу, використовуючи до того також можливості різних доброчинних американських установ як і бізнесових, що взяли приціл на Україну.

— Чи вам вдалося багато вже у тих ваших плянах довести до доброго висліду?

— Воно так — дещо вдається, а дещо не доходить до позитивного висліду через політичні обставини. Ось бачите в Києві працювала дуже успішно американська фірма, яку вела незвичайно прихильна Україні людина. Ми спільно уложили корисний плян побудувати в Україні у найкращих стратегічних місцях 10 т.зв. елеваторів (зерносховищ), були пляни влаштувати фабрику дитячих харчів, молочарню, пекарню. Але з приходом до влади Президента Клінтона усі пляни цієї організації міжнародного партнерства розплилися із зміною американських урядовців в Києві. Треба було отже думати про інші шляхи допомоги моїй батьківщині.

— Чи винайшли їх тепер та маєте в нових плянах надії на кращий успіх?

Р. Мацук в редакції „Свободи"

— Так, тепер я збираю фонди на влаштування чотирьох молочарень, до яких машини можна дістати в Одесі. Молочарні будуть в моєму родинному Жидачеві, Бурштині, Києві та Івано-Франківському і цей плян може дати затруднення великій кількості людей, а рівночасно себе в скорому часі оплатити. Треба лише найти джерело закладового капіталу. Я сам даю на це свої заощаджені гроші, бо уважаю, що такий спосіб допомоги Україні є більше успішний, як різними „добровільними датками" як у нас тепер практикується. Бо що поможе дарувати по кілька долярів потребуючим, колишнім воякам, коли вони не мають постійної праці та джерела заробітку?. Може наша громада це вкінці зрозуміє та підтримає мої намагання. Я міркую так: колись я хотів віддати своє життя для України, то сьогодні наскільки легше і більше корисно зложити свій доробок і допомогти в цей спосіб більшій кількості людей врятувати віру в життя і в свої сили та спроможності. Цього Україна потребує тепер дуже.

— Чи ваші сили та ціла ваша енергія зосередилася тепер на влаштуванні цих чотирьох молочарень, які можуть продукувати інші харчі крім молока?

— Я працюю також ще в іншій ділянці. Мене цікавить можливість спровадити в Україну племінну худобу. Цим займається світова організація т.зв. „Гайфер проджект", що має осідок в стейті Аркенсо, але в Східній Европі має свою квартиру у Варшаві. Тепер я працюю над тим, щоб з програми користали наші селяни в Жидачівськім і Галицькім районах, на які я уповноважений урядом. Щоб переслати туди 50 племінних корів треба 82,000 дол. „Гайфер проджект" дає 75,000, а тепер треба зібрати від інших організацій ще 16,000, щоб цей плян увійшов в життя. Разом із 50 коровами селяни дістають ще і сперми та ембріони для штучного запліднення, як також поміч двох вишколених ветеринарних лікарів. Ті, які дістануть корови, мають аж у другому або третьому році заплатити за них по 1,000 дол.

Як бачите це знаменита нагода нашим селянам поширити добру худобу та мати з неї справжню користь. Щоб лише найти людей чи організації, які б допомогли фінансово цей плян всеціло перевести в життя.

— Скільки у вас корисних задумів — щоб лише найти допомогу та зрозуміння в нашій громаді до тих плянів?

Р. Мацук без слова показує мені машинопис, в якому читаю ще один цікавий задум, що чекає на здійснення. Це плян науково-виробничого товариства „Черемош" на Закарпатті, яке пропонує виробництво низькокальорійного цукру, продуктів харчування і лікарських препаратів із рослини, що росте на Закарпатті і називається „стевія". Професійно вироблений плян перерібки цієї рослини на різні продукти міститься аж на 14 сторінках машинопису і може дати величезну користь так здоровну, як і матеріяльну. Тут, однак, як у всіх плянах поправи виробництва в Україні із сільсько-господарських сирівців, брак вишколених людей, брак відповідальних споруд, а перш усього брак ще підприємств та підприємчивих осіб на Заході, які вкладом гроша допомогли б в таких задумах.

Тому Р. Мацук не тратить надії, що найдуться українці в ЗСА чи інших західніх країнах, що зрозуміють важливість його плянів. Прощаючись з нами він подає конто в Українській Кредитівці "Самопоміч" в Ню Йорку (108 Second Ave., New York, N.Y. 10003), де можна складати гроші, а це ч. 18315 — 00 CE або просить зв'язатися із ним безпосередньо, телефонуючи на число (718) 939-1024.

Подяка

Користуючись нагодою, бажаю скласти сердечні слова подяки Українській Братській Федеральній Кредитовій Кооперативі в Бостоні, а також її голові д-рові Іванові Дідюкові, який приклав багато зусиль у збірці пожертв для оплати мого лікування в Америці.

Волею долі склалось так, що мене, як і багатьох людей в Україні, зачепило чорнобильське лихо. Операція і лікування, проведені в Україні, не дали бажаних результатів, стан здоров'я погіршувався і щоб рятувати свою життя, я змушена була приїхати до Бостону, де живе моя родина.

При Українській Братській Федеральній Кредитовій Кооперативі в Бостоні створився збірковий комітет, і на заклик українських часописів „Свобода", „Америка" і „Сівач", за що я їм складаю сердечну подяку, багато людей відгукнулися і склали свої щедрі пожертви для оплати операції і дальшого лікування.

Це Українська Братська Федеральна Кредитова Кооператива в Бостоні, яка зложила 1,000 дол., Відділ Українського Лікарського Товариства на Нову Англію — 500 дол., Горожанський Клюб в Бостоні 200 дол., Український Братський Союз — 200 дол., д-р Марія Витвицька-Денгарт —300 дол., д-р Володимир Музичка — 200 дол. Дальше велика подяка всім тим, що зложили по 100 долярів або менше.

Доземний уклін всім вам, людям щирого серця і доброї волі, за вашу підтримку, жертвенність і співчуття. Хай Всевишній щедро винагородить вас своїми ласками.

Д-р Оксана Ірена Пельц

З України

ХАРКІВ. — У зв'язку з заборгованістю російської телевізійної компанії „Останкіно" Україні є загроза припинення її передач на українській території. Заступник голови Комісії Верховної Ради з питань забезпечення свободи слова і засобів масової інформації Володимир Алєксєєв вважає, що припиняти передачі „Останкіно" не вигідно, оскільки Україна не має чим їх заміняти і телевізійний час заповниться низькопробними американськими фільмами, які вже й сьогодні займають 50 відсотків телевізійного часу. Европейські передачі займають 15 відсотків, російські — 15 відсотків, а українські 20 відсотків усього телевізійного часу. На думку Алєксєєва, борги зовсім незначні, але певні кола шукають причину, щоб відлучити від України „Останкіно", програми якої на сході України становлять 90 відсотків. Можливо, хтось хоче приватизувати потужну останкінську інфраструктуру в Україні, припускає Алєксєєв.

З глибоким смутком повідомляю, що 2-го квітня 1995 р. відійшов у вічність після тяжкої хвороби мій дорогий ЧОЛОВІК

СВ. П.

СЕМЕН СТЕПАНОВИЧ РАБЧИНЮК

нар. в селі Троща на Житомирщині.

ПАНАХИДА — вівторок 4-го квітня 1995 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН — середа 5-го квітня на українському православному цвинтарі св. Андрія у С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Горем опечалені:
дружина — ОЛЬГА-ЕММА з родиною в ЗСА і родиною покійного на Україні.

В глибокому смутку повідомляємо родину, приятелів і знайомих, що 17-го лютого 1995 р. відійшла у вічність після довгої недуги на 90-му році життя наша незабутня МАМА, БАБУНЯ, СЕСТРА і ТЕТА

бл. п.

ОСИПА МАРІЯ КУДРИК (Доньця) ур. РОЖАНКОВСЬКА

ПОХОРОННІ відправи відбулися у церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку і на кладовищі св. Духа в Гамптонбурґу, Н. Й.

Безмежним горем прибиті:
син — БОГДАН
внук — СТЕФАН
брати — ЯРОСЛАВ з родиною
— СТЕФАН з родиною

Вічна їй пам"ять!

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями і знайомими, що в суботу 1-го квітня 1995 р. в Чикаґо, Ілл. з Волі Всевишнього відійшла у вічність на 85-му році життя наша найдорожча МАМА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

бл. п.

ОЛЕНА з МЕТЕЛЬСЬКИХ СТАРУХ

ПАРАСТАС — вівторок 4-го квітня о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Музика, Чикаґо, Ілл.

У середу 5-го квітня о год. 9:30 ранку тіло буде перевезене до собору свв. Володимира і Ольги, а відтак на цвинтар св. о. Миколая.

Залишені у глибокому смутку:
дочка — ХРИСТЯ
син — ІГОР з дружиною ХРИСТИНОЮ
внуки — РОСЛАНА і
— ЖДАН
правнучка — УЛЯНА
та ближча і дальша родина в ЗСА, Канаді й Україні.

Ділимося сумною вісткою з родиною і знайомими, що в неділю 2-го квітня 1995 р. несподівано відійшов у вічність наш найдорожчий БАТЬКО і ДІДО

СВ. П.

ТЕОДОР КРОЧАК

проживши 73 роки.

ПАРАСТАС буде відслужений у вівторок 4-го квітня 1995 р. о год. 7-ій веч. у церкві св. Архистратига Михаїла при 1013 Fox Chase Rd., Jenkintown, PA.

ПОХОРОН в середу 5-го квітня о год. 9:45 ранку з цієї самої церкви на український цвинтар св. Марії у Fox Chase, Pa.

Горем прибиті:
сини — РОМАН з дружиною СОЛАНЖ і донями ОЛЕКСАНДРОЮ і ІНҐРЕД
— МИХАСЬ з дружиною КАРЛЕЮ і улюбленим внуком покійного ХРИСТІЯНОМ
— АНДРІЙ з дружиною ЛІНДОЮ
родина в ЗСА й Україні.

Замість квітів просимо складати датки на будову іконостасу в церкві св. Арх. Михаїла у Дженкінтавн. Просимо виписувати чеки на St. Michael U.C. Church і висилати на адресу: 2712 Axe Factory Rd. Philadelphia, PA 19152.

В глибокому смутку ділимося з українською громадськістю болючою вісткою, що в неділю 3-го квітня 1995 року нагло помер у Філядельфії, ПА

СВ. П.

ТЕОДОР КРОЧАК

народжений 23-го травня 1921 року в с. Сороки біля Львова, член Організації Українських Націоналістів від за-рання своєї молодости, чотар в Українському Леґіоні під командуванням Романа Шухевича у 1941 році, в'язень німецьких концентраційних таборів в Авшвіц, Біркенау і Маутгаузен, член Товариства Українських Політичних В'язнів, голова СУМА у Філядельфії у 1950-их роках, там же голова Пластприяту, провідний діяч Українського Патріярхального Товариства, активний член Середовища Української Головної Визвольної Ради, відданий і жертвенний син українського народу.

ПАРАСТАС за душу покійного був відслужений у вівторок, 4-го квітня в церкві св. Архистратига Михаїла у Філядельфії, а похоронні обряди були відправлені в тій церкві в середу, 5-го квітня 1995 року. Тіло покійного покладено на вічний спочинок на цвинтарі Факс Чейс, Па.

Синів покійного — РОМАНА, МИХАЙЛА і АНДРІЯ та всіх рідних просимо прийняти найщиріші вислови глибокого співчуття.

ПРЕЗИДІЯ і ЧЛЕНИ СЕРЕДОВИЩА УГВР

Програма...

(Закінчення зі стор. 1)

курси, які він провадить, це єдиний спосіб швидкого отримання потрібних інформацій, а тому, що на курси чи семінари зголошуються конкретні люди до конкретних програм, то і користь з того велика. Розуміється, дуже потрібно мати до того робочу станцію. Перебуваючи тепер тут два тижні, наш гість з переконанням каже, що він ознайомлений із системою інкубаторів в ЗСА, але таки багато скористав. Він уважає, що приїжджі з України студенти чи професори мають отримати знання останньої технології і повернутися в Україну як потрібні її фахівці. Такий спосіб є найбільше корисний і тому керівництво інкубаторів в Україні повинно постійно добирати відповідних кандидатів на вишколи чи в Україні, чи в ЗСА.

При тому проф. О. Борисенко інформує, що у переговорах із Реннселлір інститутом вирішено літом 1995 року просити 4–5 професорів з того інституту на переведення літніх курсів, призначених для викладачів і підприємців з цілої України, які відбудуться у Львові і на які керівництво львівського інкубатора підбере 40 кандидатів з відповідними підставами знання. Наш гість зовсім раціонально стверджує, що вишкіл фахівців для підприємств в Україні — це найважніше діло та дає більше як розпорошена по різних ділянках фінансова допомога.

Подаємо дружню допомогу Україні

Якщо грудень і січень були місяцями інтенсивного плянування практичних проєктів дружньої допомоги Україні у чотирьох ключових секторах програми Канадсько-Українського Партнерства (КУП), себто державного управління, громадських організацій, охорони здоров'я і агропромислу, — то з наближенням весни прискорився темп їх здійснювання.

Більшість проєктів — це наш відгук на прохання українських урядових, наукових або освітніх установ різного рівня, яким потрібно канадських фахівців з відповідним фаховим стажем і практичним досвідом для виконання різних завдань. Як приклад, це переведення сесії університетських лекцій чи семінарів у різних дисциплінах, опрацювання програм і методики навчання в публічних школах, демонстрування сучасних метод адміністрації або застосування найновішої компютерної техніки. У випадках коли проєкти пропонували особи чи установи з канадської сторони, такі ініціятиви все ж мусіли бути попередньо узгіднені і мати беззастережну підтримку відповідних інституцій в Україні.

Дотепер пріоритетним завданням програми КУП було домовитися про те, що саме має бути виконане в рамках кожного проєкту і для яких завдань буде призначений канадський спеціяліст в Україну або запрошений фахівець з України на вишкіл у Канаді. Такі домовлення вже досягнуто з багатьма урядовими і громадськими установами України. На кінець лютого 31 канадських фахівців (10 жінок і 21 чоловіків) або вже працювали в Україні, або готувалися до недалекого виїзду. Найчисленніше заступлений був сектор агропромислу, з якого відряджено 13 добровольців. За місцем замешкання в Канаді 12 осіб було з Онтаріо, 12 із західних провінцій, чотири з Квебеку, три з атлантійських провінцій.

При заключенні домовлення завжди враховується можливість покласти підстави для розвитку довготривалих партнерських зв'язків поміж установами України і Канади. Це важливий критерій для оцінки окремих пропозицій, а зокрема для майбутньої оцінки успіху цілої програми. Для ілюстрації різноманітности і вартости проєктів, які заслужили на повну підтримку програми КУП, подаємо коротку характеристику кількох цікавих прикладів з кожного сектору.

В ділянці науки і освіти одною з чільних партнерських установ для програми КУП став Університет „Києво-Могилянська Академія" (УКМА), яка була відроджена як самоврядна установа у вересні 1991 року, при чому перший набір студентів відбувся 1992 року. Допомога нашої програми для УКМА спрямована у кількох напрямах. Це, насамперед, підтримка пропозицій канадських професорів про переведення курсів і семінарів у різних дисциплінах на факультетах суспільних (економіка, соціологія і державне управління) і гуманітарних наук (філософія та література). Цього року на УКМА буде переведено кілька проєктів, які триватимуть від одного до трьох місяців.

Дугий напрям — це продовження започаткованого ще минулого року проєкту залучення УКМА до світової системи зв'язку INTERNET і електронічної пошти, вишколу студентів і викладачів для засвоєння цієї системи і випрацювання програм для здійснювання постійного міжнародного зв'язку з науковими і освітніми установами в цілому світі компютерною методою. Важливість цього проєкту для академії, її ґрадуантів, а в широкому понятті для розвитку науки в Україні, настільки очевидна, що пояснювати зайво.

Третій напрям — це поміч в організації при УКМА центру для допомоги в забеспеченні працею ґрадуантів академії. Плянується увести в дію компютерну систему обміну інформацій між тими державними чи приватними установами, які шукають кваліфікованих кандидатів на новостворені місця праці, і студентами чи ґрадуантами УКМА. Такі центри діють при кожному університеті на Заході, але в Україні подібна форма послуг не практикувалася. В кінці лютого виїхало до Києва трьох канадців для здійснення цього завдання.

За допомогою програми КУП у Львові було вже здійснено двомісячний проєкт в ділянці фармацевтики у Львівському Медичному Інституті і пороблено заходи для спровадження до Канади на стажування кількох фахівців у різних ділянках охорони здоров'я. Затверджено також кілька проєктів в інших секторах, ціллю яких є упорядкування і збереження історичних архівів, колекцій, архітектурних пам'яток тощо, при чому за допомогою найновіших компютерних метод.

Для прикладу, від січня вже працює у відділі охорони історичних пам'яток міської адміністрації Львова один канадський фахівець, допомагаючи персоналові засвоїти модерну компютерну техніку для реєстрації і клясифікації архітектурних пам'яток.

Весною у Львові розпочнеться праця над двома вартісними проєктами, один в ділянці компютеризації фондів державних історичних архівів, другий у переданні досвіду і вишколу персоналу бібліотеки ім. Стефаника Національної Академії Наук України для мікрофільмування цінних історичних фондів. В рамках бюджету цього проєкту двох фахівців з Торонто працюватиме у Львові, а один спеціяліст з бібліотеки ім. Стефаника прибуде в червні на двомісячний вишкіл в бібліотеці Торонтського університету.

Не меншу вартість матиме також проєкт допомоги програми КУП у модернізації технічної освіти на рівні Львівської Політехніки, який буде здійснений методою групових занять для демонстрації прийнятих у Канаді моделів навчання і ознайомлення учительського персоналу і студентів з найновішими програмами компютерної контролі виробництва. Відкривається можливість партнерської співпраці поміж Політехнікою Львова і подібними освітніми установами у Манітобі в ділянці технічного вишколу студентів.

Хоча велика частина прохань про допомогу надходить із Києва, бувають також проєкти з інших міст України. З Одеси і Донецького надійшли прохання про допомогу в складних проблемах довколишнього середовища, тема яка також домінує в кількох пропозиціях, одержаних від Волинської Обласної Ради в Луцьку. Знайти фахівців для таких завдань на добровільній основі — це завдання нелегке. Натомість в ряді пропозицій, отриманих від різних обласних і міських установ з Хмельницького, перевагу мають потреби реформ соціяльної опіки і економічних структур.Саме до Хмельницького виїхав на початку березня на два місяці один фахівець із Саскачевану для допомоги в переорганізації системи навчання, з особливим наголосом на програму технічного вишколу студентів.

На прохання Секретаріяту Верховної Ради України до Києва виїдуть в квітні два канадські фахівці, один для праці у підготуванні законодавчих проєктів з питань соціяльних реформ, другий для допомоги Комісії Верховної Ради з питань банківської системи і фінансів у реформуванні податкового законодавства. Для завдання такого калібру потрібні люди з багатостороннім досвідом, яких приходиться шукати через професійні канадські організації, або за допомогою сітки зв'язків серед федеральних і провінційних міністерств.

Одним з найкращих прикладів ефективности допомоги канадських фахівців в рамках програми Канадсько-Українського Партнерства для державних інтересів України може служити започаткований ще восени проєкт співпраці між міністерством транспорту Канади і відділами Міністерства Транспорту України, які працюють над питанням застосування світових норм для сертифікації цивільногп летунства України. В першому етапі праця, яку виконував минулого року в київських заводах аеронавтики один канадський фахівець, здобула настільки корисну оцінку, що в березні цього року виїхало до праці у різних відділах Міністерства Транспорту в Києві трьох канадських фахівців для продовження завдань, запланованих в другому етапі. З черги у третьому етапі, який передбачено на червень—липень, двох українських спеціялістів цивільної авіації працюватиме в Канаді для засвоєння канадського досвіду з різних проблем аеронавтики. Наладнання такої співпраці на довшу мету є промовистим прикладом дружньої канадської допомоги Україні.

Микола Світуха

КИЇВ. — Російська нафта стала для України „золотою", вважають фахівці. Згідно з постановами уряду Росії, щодо експорту нафти, вартість російського „чорного палива" вже на кордоні з Україною повинна становити понад 100 дол. за тонну. Коли нафта надходить до українських нафтопереробних заводів, її ціна досягає 120 дол. Собівартість продукції після переробки нафти вже становить 200 дол. Водночас, середня ціна нафти на лондонській біржі — 80-85 дол. за тонну.

ПОВІДОМЛЕННЯ
для членів 379-го Відділу у Палатайн, Іл.

З днем 12-го березня 1995 року обов'язки секретаря 379-го Відділу перебрав новий секретар

МИРОН ЛУЩАК

Просимо членів звертатися у всіх справах членства та забезпечення в УНСоюзі і вплачувати вкладки на адресу:

Mr. Myron Luszczak
219 S. Forest Ave., Palatine, IL 60067
(708) 359-0467

ПОВІДОМЛЕННЯ
ДЛЯ ЧЛЕНІВ 457-го ВІДДІЛУ

З днем 1-го квітня 1995 року 457-ий Відділ злучився з Відділом 86-им, якого секретарем є:

ІВАН СЄРАНТ

Просимо членів 457-го Відділу звертатися у всіх справах плачення вкладок та забезпечення до секретаря 86-го Відділу на адресу:

Mr. Iwan Sierant
236 E. 5th Street New York, NY 10003
(212) 228-5351